

ellers om, at Staten burde træde tilbage fra Driften af Teatret, og talte om Teaternæring som fri Næring. Jeg skal ikke komme særlig ind paa denne Sag. Spørgsmaalet om fri Næring paa dette Omraade har jeg jo ikke i og for sig noget med at gøre, idet Privilegiesystemet ikke vedkommer mig som Minister, men derimod Justitsministeren. Men jeg er ikke overbevist om, at udstrakt fri Næring er saa tjenlig for Kunsten, som mange mene. I de Lande, hvor man har det, klager man over det. Maaske hænger det sammen med, at Menneskene klage over alle mulige Forhold og ikke ere tilfredse med noget af de Forhold, hvorunder de leve. Bismarck sagde en Gang i en af sine Rigsdagstaler, at det Formaal at gøre Tyskerne tilfredse, var et meget skønt Formaal, men det var uopnaaeligt. „Nu er jeg nogle og halvfjerdsindstyve Aar“, sagde han, „men jeg har endnu aldrig kendt nogen tilfreds Tysker.“ Det er maaske rigtigt nok, og noget lignende kan siges i andre Lande. Man klager ogsaa i andre Lande, hvor man har Frihed paa dette Omraade, og siger, at det er meget uheldige Tilstande. I Frankrig klager man, og i Tyskland klager man meget stærkt, og man har ogsaa søgt at indskrænke Friheden paa dette Omraade. Jeg har ikke Tallene hos mig, men jeg tror, det var i 1864, man i Tyskland gav en Lov om fri Næring paa dette Omraade, en Lov, som gav saa megen Frihed, at enhver Mand kunde faa Teaterbevilling, naar han blot var en vederhæftig Person. Men senere har man søgt at indskrænke Friheden ogsaa ved Lovgivningen. To Gange, i 1880 og i 1896, har man vedtaget indskrænkende Bestemmelser. Skuespillere, Forfattere, Musikere, kort sagt, alle Kunstnere have meldt sig ind i Korporationer og paa den Maade søgt at indskrænke Teaterfriheden. Jeg er derfor ikke saa ganske overbevist om, at det for Kunsten og for Publikum er den heldigste Vej at gaa over til fri Teaternæring.

Men det ligger, som sagt, ikke for i Øjeblikket, og jeg skal ikke gaa videre ind derpaa, lige saa lidt som jeg skal gaa ind paa det ærede Medlems Udtalelser om, at Staten burde løses fra Teatret og Teaterdriften. Men netop naar det ærede Medlem har det Standpunkt, kan det være heldigt at tiltræde Forslaget, hvad det ærede Medlem jo ogsaa gjorde; thi til at løse Staten fra Teatret kræves der ogsaa Tid. Man kan ikke gaa hen og bekendtgøre i Berlingske Tidende, at det kongelige Teater er til Salg, staar til Auktion, og

saa straks sætte Kunstnerne paa Gaden med Pension. Det vil ikke alene for Kunsten være en umulig Tilstand, men ogsaa økonomisk set være en daarlig Fremgangsmaade. Altsaa ogsaa fra det Standpunkt, saa hurtig som muligt at løse Staten fra Teatret, vil det være rigtigt at gaa med til Forslaget, og jeg er glad ved, at det ærede Medlem gjorde det.

Jeg er villig til at forhandle om Forslaget og dets enkelte Bestemmelser. Jeg tror imidlertid ikke, at man med nogen Nytte kan foretage Ændringer paa det Punkt, at nedsætte Tilskuddet. Thi der ved vil man let gøre Forsøget umuligt. Og kan man ikke faa Forsøget gjort, ved jeg oprigtig talt ikke, hvad Nytte man skulde have af Forslaget. Forslaget er jo blevet velvilligt modtaget her, og jeg har god Tro til, at det under Behandlingen i Udvalget og paa dets videre Gang vil møde den samme Velvillie, saa at man muligvis kan faa et Resultat ud, der kan skænke os de Erfaringer, som vi savne baade i Rigsdagen og Regeringen, saa at vi til sin Tid kunne komme til et Resultat, som man dog kan finde sig nogenlunde tilfreds med.

Meyer: Den ærede Folketingsmand for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Philipsen) kaldte mig mere ministeriel end Ministeren i denne Sag. Jeg forstaaer egentlig ikke, hvad det ærede Medlem mente dermed. Men skulde han dermed mene, at jeg var stemt for, at Staten vedblivende drev det kongelige Teater, vil jeg for saa vidt give ham Ret deri, thi jeg tror, at Staten her har en Opgave lige over for den private Spekulation. Og jeg, der her i Salen har talt om fri Næring paa Teatrets Omraade og vedblivende ønsker betydelig friere Forhold der, vil dog ikke et eneste Øjeblik være i Tvivl om, at naar Staten har et Teater og leder det med alle de Hensyn, som bør tages til god Kunst, vil Staten derved virke stærkt ansporende paa hele Kulturudviklingen. Det Standpunkt agter jeg vedblivende at fastholde. Men for at det ærede Medlem ikke skal tro, at jeg her er Statsmonopolist og mener, at det kongelige Teater skulde have et Monopol fremfor de andre Teatre, vil jeg sige, at jeg ønsker Frihed i stor Udstrækning for Kunsten. Men naar Staten understøtter et Teater, skal det netop være for, at den gode og sunde Frihed kan fremmes saa meget som muligt, og for, at Kunsten kan leve under de bedst mulige Vilkaar, saa at Privat-spekulationen ikke overfløjer den,